

Tämä asiakirja on ainoastaan dokumentointitarkoituksiin. Toimielimet eivät vastaa sen sisällöstä.

► **B**

NEUVOSTON DIREKTIIVI 92/13/ETY,

annettu 25 päivänä helmikuuta 1992,

vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja teletoiminnan alalla toimivien yksiköiden hankintamenettelyjä koskevien yhteisön sääntöjen soveltamiseen liittyvien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta

(EYVL L 76, 23.3.1992, s. 14)

sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

		virallinen lehti		
		N:o	sivu	päivämäärä
► <u>M1</u>	Neuvoston direktiivi 2006/97/EY, annettu 20 päivänä marraskuuta 2006	L 363	107	20.12.2006
► <u>M2</u>	Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2007/66/EY, annettu 11 päivänä joulukuuta 2007	L 335	31	20.12.2007
► <u>M3</u>	Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/23/EU, annettu 26 päivänä helmikuuta 2014	L 94	1	28.3.2014

sellaisena kuin se on muutettuna seuraavilla:

► <u>A1</u>	Itävallan, Suomen ja Ruotsin liittymisasiakirja (mukautettu neuvoston päätöksellä 95/1/EY, Euratom, EHTY)	C 241 L 1	21 1	29.8.1994 1.1.1995
► <u>A2</u>	Asiakirja Tšekin tasavallan, Viron tasavallan, Kyproksen tasavallan, Latvian tasavallan, Liettuan tasavallan, Unkarin tasavallan, Maltan tasavallan, Puolan tasavallan, Slovenian tasavallan ja Slovakian tasavallan liittymisehdoista ja niiden sopimusten mukautuksista, joihin Euroopan unioni perustuu	L 236	33	23.9.2003

NEUVOSTON DIREKTIIVI 92/13/ETY,

annettu 25 päivänä helmikuuta 1992,

vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja teletoiminnan alalla toimivien yksiköiden hankintamenettelyjä koskevien yhteisön sääntöjen soveltamiseen liittyvien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta

EUROOPAN YHTEISÖJEN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan talousyhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 100 a artiklan,

ottaa huomioon komission ehdotuksen ⁽¹⁾,

toimii yhdessä Euroopan parlamentin kanssa ⁽²⁾,

ottaa huomioon talous- ja sosiaalikomitean lausunnon ⁽³⁾,

sekä katsoo, että

vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja teletoiminnan alalla toimivien yksiköiden hankintamenettelyistä 17 päivänä syyskuuta 1990 annetussa neuvoston direktiivissä 90/531/ETY ⁽⁴⁾ säädetään hankintamenettelyjä koskevista säännöksistä, joilla varmistetaan mahdollisille tavarantoimittajille ja urakoitsijoille oikeudenmukaiset mahdollisuudet, mutta direktiivissä ei ole mitään erityissäännöksiä, jotka varmistaisivat sen tehokkaan soveltamisen,

nykyiset direktiivin soveltamisen varmistamiseksi tarkoitetut kansallisen tason ja yhteisön tason järjestelyt eivät aina ole riittäviä,

tehokkaiden muutoksenhakekeinojen puuttuminen tai olemassa olevien muutoksenhakekeinojen riittämättömyys voivat estää yhteisön yrityksiä tekemästä tarjouksia; jäsenvaltioiden on sen vuoksi korjattava tilanne,

julkisia tavaranhankintoja ja rakennusurakoita koskeviin sopimuksiin liittyvien muutoksenhakumenettelyjen soveltamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 21 päivänä joulukuuta 1989 annettu neuvoston direktiivi 89/665/ETY ⁽⁵⁾ on rajattu koskemaan julkisia rakennusurakoita koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta 26 päivänä heinäkuuta 1971 annetun neuvoston direktiivin 71/305/ETY ⁽⁶⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 90/531/ETY, ja julkisia tavaranhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta 21 päivänä joulukuuta 1976 annetun neuvoston direktiivin 77/62/ETY ⁽⁷⁾, sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna direktiivillä 90/531/ETY, soveltamisalaan kuuluvia sopimuksetekomenettelyjä,

kyseisten alojen hankintojen avaaminen kilpailulle yhteisössä merkitsee, että on annettava säännöksiä, joilla varmistetaan, että tavarantoimittajilla

⁽¹⁾ EYVL N:o C 216, 31.8.1990, s. 8 ja

EYVL N:o C 179, 10.7.1991, s. 18

⁽²⁾ EYVL N:o C 106, 22.4.1991, s. 82 ja

EYVL N:o C 39, 17.2.1992

⁽³⁾ EYVL N:o C 60, 8.3.1991, s. 16

⁽⁴⁾ EYVL N:o L 297, 29.10.1990, s. 1

⁽⁵⁾ EYVL N:o L 395, 30.12.1989, s. 33

⁽⁶⁾ EYVL N:o L 185, 16.8.1971, s. 5

⁽⁷⁾ EYVL N:o L 13, 15.1.1977, s. 1

▼B

tai urakoitsijoilla on asiaa koskevan yhteisön oikeuden tai sen saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä annettujen kansallisten säännösten rikkomisen varalta käytettävissään asianmukaiset muutoksenhakumenettelyt,

takeita avoimuudesta ja syrjimättömyydestä on huomattavasti lisättävä, ja jotta tällä olisi todellista vaikutusta, on oltava käytettävissä tehokkaita ja nopeita muutoksenhakukeinoja,

tiettyjen kansallisten oikeusjärjestysten erityisluonne on otettava huomioon sallimalla jäsenvaltioiden valita useista vaihtoehdoista, vaikutuksiltaan toisiaan vastaavista muutoksenhakuelimille annettavista toimivaltuuksista,

yksi näistä vaihtoehdoista sisältää mahdollisuuden puuttua suoraan hankintayksiköiden hankintamenettelyihin esimerkiksi lykkäämällä niitä tai kumoamalla päätöksiä taikka asiakirjoihin tai julkaisuihin sisältyviä syrjiviä lausekkeita,

toinen vaihtoehto sisältää mahdollisuuden kohdistaa hankintayksiköihin tehokasta epäsuoraa painostusta, jotta ne poistaisivat virheelliset menettelyt tai virheellisten menettelyjen esiintyminen estettäisiin sekä estettäisiin vahinkojen syntyminen,

vahingonkorvauksen vaatimisen on aina oltava mahdollista,

vaadittaessa korvausta tarjouksen teon tai sopimuksentekomenettelyyn osallistumisen aiheuttamista kuluista korvauksen vaatijan ei tarvitse korvauksen saamiseksi näyttää, että ilman virheellistä menettelyä sopimus olisi tehty korvauksen vaatijan kanssa,

hankintasäännöksiä noudattavien hankintayksiköiden on voitava ilmoittaa menettelystään asianmukaisella tavalla; tämä edellyttää riippumattomien henkilöiden suorittamaa tutkimusta näiden yksiköiden noudattamista hankintamenettelyistä ja -käytännöistä,

tämän vuoksi on tarkoituksenmukaista luoda tarkastusjärjestelmä, joka mahdollistaa ilmoittamisen hankintasäännösten oikeasta soveltamisesta *Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä* julkaistavissa ilmoituksissa,

hankintayksiköiden olisi halutessaan voitava käyttää tätä tarkastusjärjestelmää; jäsenvaltioiden on annettava niille tämä mahdollisuus; ne voivat tehdä sen joko perustamalla oman järjestelmän tai antamalla hankintayksiköiden käyttää toisen jäsenvaltion perustamaa järjestelmää; ne voivat antaa tarkastusjärjestelmään kuuluvan tutkimuksen tehtäväksi henkilöille, ammattikunnille tai laitosten henkilöstölle,

▼ B

tällaisen järjestelmän käyttöönotossa tarvittava joustavuus taataan säättämällä sitä koskevista olennaisista vaatimuksista tässä direktiivissä; toiminnalliset yksityiskohdat on määrättävä niissä eurooppalaisissa standardeissa, joihin tässä direktiivissä viitataan,

jäsenvaltiot saattavat joutua määräämään toiminnallisia yksityiskohtia noudatettaviksi ensisijaisesti eurooppalaisten standardien määräyksiin nähden tai niiden lisäksi,

ilman yritysten muutoksenhakua jotkut virheelliset menettelyt saattavat jäädä oikaisematta, jollei tätä tarkoitusta varten perusteta erityistä järjestelmää,

näin ollen, kun komissio katsoo, että sopimuksentekomenettelyssä on tapahtunut selvä ja ilmeinen virheellinen menettely, sen olisi voitava saattaa asia jäsenvaltion toimivaltaisten viranomaisten sekä kyseisen hankintayksikön tietoon, jotta virheen korjaamiseksi toteutettaisiin nopeasti aiheelliset toimenpiteet,

yhteisön tasolla on luotava mahdollisuus sovittelumenettelyyn kiistojen sovinnolliseksi ratkaisemiseksi,

tämän direktiivin käytännön soveltamista olisi arvioitava uudelleen samanaikaisesti kuin direktiivin 90/531/ETY soveltamista niiden tietojen perusteella, joita jäsenvaltioiden on annettava kansallisten muutoksenhakumenettelyjen toiminnasta, tämä direktiivi on pantava täytäntöön samanaikaisesti kuin direktiivi 90/531/ETY, ja

on tarpeen myöntää Espanjan kuningaskunnalle, Kreikan tasavallalle ja Portugalin tasavallalle riittävä lisäaika tämän direktiivin saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä, ottaen huomioon direktiivin 90/531/ETY täytäntöönpanopäivämäärät kyseisissä maissa,

ON ANTANUT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 LUKU

Kansallisen tason muutoksenhakukeinot**▼ M2***1 artikla***Muutoksenhakumenettelyjen soveltamisala ja käytettävyys****▼ M3**

1. Tätä direktiiviä sovelletaan Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2014/25/EU ⁽¹⁾ tarkoitettuihin sopimuksiin, jos kyseisenkaltaisia sopimuksia ei ole rajattu mainitun direktiivin 18–24 artiklan, 27–30 artiklan, 34 artiklan tai 55 artiklan mukaisesti sen soveltamisalan ulkopuolelle.

Tässä direktiivissä tarkoitettuihin sopimuksiin kuuluvat tavarahankintasopimukset, rakennusurakoita sekä palveluhankintoja koskevat sopimukset, käyttöoikeusurakat, palvelujen käyttöoikeussopimukset, puitejärjestelyt ja dynaamiset hankintajärjestelmät.

Tätä direktiiviä sovelletaan myös Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2014/23/EU ⁽²⁾ tarkoitettuihin hankintaviranomaisten tekemiin käyttöoikeussopimuksiin, jos kyseisenkaltaisia käyttöoikeussopimuksia ei ole rajattu mainitun direktiivin 10, 12, 13, 14, 16, 17 ja 25 artiklan mukaisesti sen soveltamisalan ulkopuolelle.

⁽¹⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/25/EU, annettu 26 päivänä helmikuuta 2014, vesi- ja energiahuollon sekä liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja direktiivin 2004/17/EY kumoamisesta (EUVL L 94, 28.3.2014, s. 243).

⁽²⁾ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/23/EU, annettu 26 päivänä helmikuuta 2014, käyttöoikeussopimusten tekemisestä (EUVL L 94, 28.3.2014, s. 1).

▼ M3

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että direktiivin 2014/25/EU tai direktiivin 2014/23/EU soveltamisalaan kuuluviin hankintasopimuksiin liittyviin hankintayksiköiden päätöksiin voidaan hakea muutosta tehokkaasti ja varsinkin mahdollisimman nopeasti tämän direktiivin 2–2 f artiklassa säädettyjen edellytysten mukaisesti, jos nämä päätökset ovat vastoin julkisia hankintoja koskevaa unionin tai vastoin kansallisia säännöksiä, jotka on annettu kyseisen unionin oikeuden saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä.

▼ M2

2. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, ettei se, että tässä direktiivissä tehdään ero yhteisön oikeuden täytäntöön panemiseksi annettujen ja muiden kansallisten säännösten välillä, johda syrjintään niiden yritysten välillä, jotka ilmoittavat kärsineensä vahinkoa hankintasopimuksen tekomenettelyssä.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että muutoksenhakumenettelyt, joiden yksityiskohtaisista säännöistä kukin jäsenvaltio voi itse päättää, ovat ainakin niiden käytettävissä, jotka ovat tai ovat olleet tavoittelemassa tiettyä sopimusta, ja joiden etua väitetty virheellinen menettely on loukannut tai saattaa loukata.

4. Jäsenvaltiot voivat vaatia, että henkilö, joka aikoo käyttää muutoksenhakumenettelyä, on ilmoittanut hankintayksikölle väitetystä virheellisestä menettelystä ja aikomuksestaan hakea muutosta edellyttäen, että tämä ei vaikuta 2 a artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun odotusaikaan tai 2 c artiklassa tarkoitettuihin muutoksenhakua koskeviin muihin määräaikoihin.

5. Jäsenvaltiot voivat myös vaatia, että asianomainen henkilö hakee muutosta ensin hankintayksiköltä. Tässä tapauksessa jäsenvaltioiden on varmistettava, että muutoksenhaku keskeyttää välittömästi sopimuksen tekemismahdollisuuden.

Jäsenvaltioiden on päätettävä asianmukaisista viestintätavoista, mukaan lukien telekopio tai sähköinen muoto, joita on käytettävä ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettussa muutoksenhaussa.

Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun keskeyttämisen vaikutus ei lakkaa ennen kuin vähintään 10 kalenteripäivää on kulunut sitä päivää seuraavasta päivästä, jona hankintayksikkö on lähettänyt vastauksen telekopiona tai sähköisessä muodossa, tai, kun käytetään muita viestintätapoja, ennen kuin vähintään 15 kalenteripäivää on kulunut sitä päivää seuraavasta päivästä, jona hankintayksikkö on lähettänyt vastauksen tai ennen kuin vähintään 10 kalenteripäivää on kulunut sitä päivää seuraavasta päivästä, jona vastaus on vastaanotettu.

▼ B*2 artikla***▼ M2****Muutoksenhakumenettelyjä koskevat vaatimukset****▼ B**

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 1 artiklassa tarkoitetuissa muutoksenhakumenettelyjen aikaansaamiseksi toteutettavissa toimenpiteissä annetaan valtuudet

joko

▼B

- a) ryhtyä kiireellisesti väliaikaisiin toimenpiteisiin, joiden tarkoituksena on oikaista väitetty virheellinen menettely tai estää kyseisiin etuihin kohdistuvat lisävahingot, mukaan lukien toimenpiteet sopimuksentekomenettelyn tai hankintayksikön tekemän päätöksen täytäntöönpanon keskeyttämiseksi tai niiden keskeyttämisen varmistamiseksi,
- b) kumota lainvastaisesti tehdyt päätökset tai varmistaa niiden kumoaminen, mukaan lukien sopimusilmoituksessa, määräaikaisessa ohjeellisessa ilmoituksessa, kelpuuttamisjärjestelmän olemassaoloa koskevassa ilmoituksessa, tarjouspyynnössä, sopimusasiakirjoissa tai muussa kyseiseen sopimuksentekomenettelyyn liittyvässä asiakirjassa olevien syrjintää aiheuttavien teknisten, taloudellisten tai rahoitusta koskevien eritelmien poistaminen,

tai

- c) ryhtyä kiireellisesti mahdollisuuksien mukaan väliaikaisin menettelyin ja tarvittaessa asiasisältöä koskevin lopullisin menettelyin muihin kuin a ja b alakohdassa mainittuihin toimenpiteisiin, joiden tarkoituksena on oikaista havaittu virheellinen menettely ja estää kyseisiin etuihin kohdistuvat vahingot; erityisesti määräämällä maksettavaksi tietty korvaus tapauksissa, joissa virheellistä menettelyä ei ole oikaistu tai estetty.

Jäsenvaltiot voivat valita menettelyn joko kaikkien hankintayksiköiden osalta tai puolueettomin perustein määritettyjen yksikköryhmien osalta, säilyttäen kuitenkin niiden toimenpiteiden tehokkuuden, jotka on määrätty kyseisiin etuihin kohdistuvien vahinkojen estämiseksi,

- d) sekä molemmissa edellä tarkoitetuissa tapauksissa määrätä maksettaviksi vahingonkorvauksia virheellisestä menettelystä vahinkoa kärsineille.

Kun vahingonkorvauksia vaaditaan sillä perusteella, että päätös on tehty lainvastaisesti, jäsenvaltiot voivat määrätä, että kiistanalainen päätös on ensin kumottava tai julistettava lainvastaiseksi, jos niiden kansallinen oikeusjärjestys tätä edellyttää ja jos niillä on tätä tarkoitusta varten toimielimet, joilla on tarvittavat toimivaltuudet.

▼M2

2. Edellä 1 kohdassa sekä 2 d ja 2 e artiklassa säädetyt valtuudet voidaan siirtää muutoksenhakumenettelyn eri osa-alueista vastuussa oleville erillisille elimille.

3. Kun muutosta hankintapäätökseen on haettava hankintayksiköstä riippumattomalta ensimmäisen oikeusasteen elimeltä, jäsenvaltioiden on varmistettava, että hankintayksikkö ei voi tehdä sopimusta, ennen kuin muutoksenhakuelin on ratkaissut joko väliuimonia koskevan hakemuksen tai muutoksenhaun. Keskeyttäminen saa päättyä aikaisintaan 2 a artiklan 2 kohdassa ja 2 d artiklan 4 ja 5 kohdassa tarkoitettujen odotusajan päättyessä.

3 a. Lukuun ottamatta 3 kohdassa ja 1 artiklan 5 kohdassa tarkoitettuja tapauksia muutoksenhakumenettelyjen ei tarvitse välttämättä johtaa niiden sopimuksentekomenettelyjen automaattiseen keskeyttämiseen, joita ne koskevat.

4. Jäsenvaltiot voivat säätää, että muutoksenhakumenettelystä vastaava elin voi ottaa huomioon kaikki väliaikaisten toimenpiteiden todennäköiset vaikutukset kaikkiin niihin etuihin, joille niistä saattaa aiheutua haittaa, sekä yleisen edun, ja päättää olla toteuttamatta näitä toimenpiteitä, jos niiden kielteiset seuraukset voisivat olla myönteisiä suuremmat.

▼ M2

Päätös olla toteuttamatta väliaikaisia toimenpiteitä ei rajoita niitä pyytävän oikeutta esittää muita vaatimuksia.

▼ B

5. Edellä 1 kohdan c alakohdan mukaisesti maksettavan korvauksen on oltava riittävän suuri saadakseen hankintayksikön luopumaan virheellisestä menettelystä tai sen jatkamisesta. Korvauksen maksamisen edellytykseksi saatetaan asettaa lopullinen päätös, jonka mukaan virheellinen menettely on todella tapahtunut.

▼ M2

6. Lukuun ottamatta 2 d – 2 f artiklassa tarkoitettuja tapauksia tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen valtuuksien käytön vaikutukset hankintapäätöksestä johtuvaan sopimukseen on määriteltävä kansallisessa lainsäädännössä.

Lisäksi, paitsi jos päätös on kumottava ennen vahinkojen korvaamista, jäsenvaltio voi säätää, että sen jälkeen kun sopimus on tehty 1 artiklan 5 kohdan, tämän artiklan 3 kohdan tai 2 a – 2 f artiklan mukaisesti, muutoksenhakumenettelystä vastaavan elimen toimivalta rajoittuu vahingonkorvausten määräämiseen niille, joiden etua virheellinen menettely on loukannut.

▼ B

7. Vaadittaessa vahingonkorvausta tarjouksen teon tai sopimuskomenettelyyn osallistumisen aiheuttamista kuluista korvauksen vaatijaa voidaan vain vaatia osoittamaan, että on tapahtunut julkisia hankintoja koskevan yhteisön oikeuden tai sen saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä annettujen kansallisten säännösten vastainen virheellinen menettely, ja että korvauksen vaatijalla olisi ollut todellinen mahdollisuus saada sopimus, ja että virheellisen menettelyn vuoksi tämä mahdollisuus ei ole toteutunut.

8. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että muutoksenhakumenettelystä vastaavien toimielinten päätökset voidaan panna täytäntöön tehokkaasti.

9. Jos muutoksenhakumenettelystä vastaavat muut kuin oikeusviranomaiset, niiden on aina perusteltava päätöksensä kirjallisesti. Niiden on lisäksi säädettävä menettelyistä, joilla varmistetaan mahdollisuus saattaa muutoksenhakuelimen väitetyt lainvastaiset toimenpiteet tai sille annettujen valtuuksien väitetty väärinkäyttö joko oikeusviranomaisen tai muun sellaisen viranomaisen käsiteltäväksi, joka on ► **M2** perustamis-sopimuksen 234 artiklassa tarkoitettu tuomioistuin ◀ ja riippumaton sekä hankintayksiköstä että muutoksenhakuelimestä.

Kyseisen riippumattoman toimielimen jäsenten nimittämistä ja näiden toimikauden päättymistä koskevien edellytysten on vastattava tuomioistuinten jäseniä koskevia edellytyksiä siltä osin kuin ne koskevat jäsenet nimittävää viranomaista, toimikauden pituutta ja tehtävästä vapauttamista. Ainakin tämän riippumattoman toimielimen puheenjohtajan on täytettävä tuomioistuimen jäsenille asetetut muodollista ja ammatillista pätevyyttä koskevat vaatimukset. Riippumattoman toimielimen on tehtävä päätöksensä noudattaen menettelyä, jossa molempia osapuolia kuullaan, ja päätösten on oltava oikeudellisesti sitovia kunkin jäsenvaltion päättämällä tavalla.

▼ **M2***2 a artikla***Odotusaika**

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että 1 artiklan 3 kohdassa tarkoitetuilla henkilöillä on käytössä tarpeeksi aikaa hakea tehokkaasti muutosta hankintayksiköiden tekemiin hankintaa koskeviin päätöksiin, antamalla tarvittavat säännökset tämän artiklan 2 kohdassa sekä 2 c artiklassa vahvistettujen vähimmäisedellytysten mukaisesti.

2. ► **M3** Direktiivin 2014/25/EU tai direktiivin 2014/23/EU soveltamisalaan kuuluvaa hankintapäätöksestä johtuvaa sopimusta ei saa tehdä, ennen kuin vähintään 10 kalenteripäivää on kulunut sitä päivää seuraavasta päivästä, jona hankintasopimuksen tekopäätös on lähetetty asianomaisille tarjoajille ja ehdokkaille faksilla tai sähköisessä muodossa, tai käytettäessä muita viestintätapoja, vähintään 15 kalenteripäivää on kulunut sitä päivää seuraavasta päivästä, jona hankintasopimuksen tekopäätös on lähetetty asianomaisille tarjoajille ja ehdokkaille, tai ennen kuin vähintään 10 kalenteripäivää on kulunut sitä päivää seuraavasta päivästä, jona hankintasopimuksen tekopäätös on vastaanotettu. ◀

Tarjoajat on katsottava asianomaisiksi, mikäli tarjoajia ei ole vielä lopullisesti suljettu pois. Poissulkeminen on lopullista, jos siitä on ilmoitettu asianomaisille tarjoajille ja jos riippumaton muutoksenhakuelin on todennut poissulkemisen lailliseksi tai jos poissulkemiseen ei voida enää hakea muutosta.

Ehdokkaat on katsottava asianomaisiksi, ellei hankintayksikkö ole antanut tietoa heidän ehdokkuutensa hylkäämisestä, ennen kuin tarjoajille on ilmoitettu hankintapäätöksestä.

Kullekin asianomaiselle tarjoajalle ja ehdokkaalle lähetettävässä ilmoituksessa hankintapäätöksestä on oltava liitteenä seuraavat:

▼ **M3**

— yhteenveto direktiivin 2014/25/EU 75 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista perusteista, jollei mainitun direktiivin 75 artiklan 3 kohdasta muuta johdu, tai direktiivin 2014/23/EU 40 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista perusteista, jollei mainitun direktiivin 40 artiklan 2 kohdasta muuta johdu, ja

▼ **M2**

— tarkka selvästi ilmaistu odotusaika, jota sovelletaan niiden kansallisten säännösten mukaisesti, joilla tämä kohta saatetaan osaksi kansallista lainsäädäntöä.

*2 b artikla***Odotusaikaa koskevat poikkeukset**

Jäsenvaltiot voivat säätää, että tämän direktiivin 2 a artiklan 2 kohdassa tarkoitettuja määräaikoja ei sovelleta seuraavissa tapauksissa:

▼ **M3**

a) jos direktiivi 2014/25/EU tai, tilanteen mukaan, direktiivi 2014/23/EU ei edellytä hankintailmoituksen julkaisemista ennakolta *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*;

▼ M2

- b) jos ainoa tämän direktiivin 2 a artiklan 2 kohdassa tarkoitettu asianomainen tarjoaja on se, jonka kanssa hankintasopimus tehdään, eikä asianomaisia ehdokkaita ole;

▼ M3

- c) direktiivin 2014/25/EU 52 artiklassa tarkoitetuissa dynaamiseen hankintajärjestelmään perustuvissa erityissopimuksissa.

▼ M2

Jos tähän poikkeukseen vedotaan, jäsenvaltioiden on varmistettava, että sopimus on tämän direktiivin 2 d ja 2 f artiklan mukaisesti pätemätön, jos:

▼ M3

- virheellinen menettely koskee direktiivin 2014/25/EU 52 artiklan 6 kohtaa, ja
- sopimuksen arvon arvioidaan vastaavan direktiivin 2014/25/EU 15 artiklassa säädettyjä kynnysarvoja tai ylittävän ne.

▼ M2*2 c artikla***Muutoksenhakua koskevat määräajat**

Jos jäsenvaltio säättää, että ► M3 direktiivin 2014/25/EU tai direktiivin 2014/23/EU ◀ soveltamisalaan kuuluvien sopimuksentekomenettelyjen yhteydessä tehtyihin tai niitä koskeviin hankintayksiköiden päätöksiin on haettava muutosta tietyn määräajan kuluessa, kyseisen määräajan on oltava vähintään 10 kalenteripäivää sitä päivää seuraavasta päivästä, jona hankintayksikön päätös on lähetetty tarjoajalle tai ehdokkaalle, kun käytetään telekopiota tai sähköistä muotoa, tai, kun käytetään muita viestintätapoja, kyseisen määräajan on oltava vähintään 15 kalenteripäivää sitä päivää seuraavasta päivästä, jona hankintayksikön päätös on lähetetty tarjoajalle tai ehdokkaalle tai vähintään 10 kalenteripäivää sitä päivää seuraavasta päivästä, jona hankintayksikön päätös on vastaanotettu. Kullekin tarjoajalle tai ehdokkaalle lähetettävässä ilmoituksessa hankintayksikön päätöksestä on oltava liitteenä yhteenvedo asiaa koskevista perusteluista. Haettaessa muutosta tämän direktiivin 2 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuihin päätöksiin, joista ei tarvitse lähettää erityistä ilmoitusta, määräaika on vähintään 10 kalenteripäivää kulloinkin kyseessä olevan päätöksen julkaisemisesta.

*2 d artikla***Pätemättömyys**

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että hankintayksiköstä riippumaton muutoksenhakuelin toteaa sopimuksen pätemättömäksi tai että sen pätemättömyys on tällaisen muutoksenhakuelimen päätöksen tulosta kaikissa seuraavissa tapauksissa:

▼ M3

- a) jos hankintayksikkö on tehnyt hankintasopimuksen julkaisematta ennakolta hankintailmoitusta *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, vaikkei tämä ole sallittua direktiivin 2014/25/EU tai direktiivin 2014/23/EU mukaisesti;

▼ M2

- b) jos kyseessä on tämän direktiivin 1 artiklan 5 kohdan, 2 artiklan 3 kohdan tai 2 a artiklan 2 kohdan vastainen virheellinen menettely, joka on estänyt muutosta hakevaa tarjoajaa käyttämästä sopimusta edeltäviä muutoksenhakukeinoja, jos tällaisen virheellisen menettelyn yhteydessä on tapahtunut myös ► M3 direktiivin 2014/25/EU tai direktiivin 2014/23/EU ◀ vastainen virheellinen menettely, joka

▼ M2

on vaikuttanut muutoksenhakuun turvautuneen tarjoajan mahdollisuuksiin saada sopimus;

- c) tämän direktiivin 2 b artiklan c alakohdan toisessa alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa, jos jäsenvaltiot ovat vedonneet odotusaikaa koskevaan poikkeukseen dynaamiseen hankintajärjestelmään perustuvien hankintasopimusten osalta.

2. Pätemättömäksi todetusta sopimuksesta aiheutuvista seurauksista säädetään kansallisessa lainsäädännössä.

Kansallisessa lainsäädännössä voidaan säätää kaikkien sopimusvelvoitteiden taannehtivasta peruuntumisesta tai rajoittaa peruuntuminen koskemaan niitä velvoitteita, jotka edelleen olisi pantava täytäntöön. Jälkimmäisessä tapauksessa jäsenvaltioiden on säädettävä muiden 2 e artiklan 2 kohdassa tarkoitettujen seuraamusten soveltamisesta.

3. Jäsenvaltiot voivat säätää, että hankintayksiköstä riippumattoman muutoksenhakuelimen ei tarvitse todeta sopimusta pätemättömäksi, vaikka sopimus on tehty lainvastaisesti 1 kohdassa tarkoitettujen perusteiden nojalla, jos muutoksenhakuelin toteaa kaikki olennaiset näkökohdat tutkittuaan, että sopimuksen vaikutukset olisi pidettävä voimassa yleiseen etuun liittyvistä pakottavista syistä. Tällöin jäsenvaltioiden on säädettävä 2 e artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista vaihtoehtoisista seuraamuksista, joita on sen sijaan sovellettava.

Sopimuksen pätevyyteen liittyviä taloudellisia etuja voidaan pitää pakottavina syinä vain, jos pätemättömyydellä olisi poikkeuksellisesti kohuttomat seuraukset.

Asianomaiseen sopimukseen suoraan yhteydessä olevat taloudelliset edut eivät kuitenkaan saa olla pakottavia syitä, jotka liittyvät yleiseen etuun. Sopimukseen suoraan liittyviä taloudellisia etuja ovat muun muassa sopimuksen täytäntöönpanon viivästymisestä aiheutuvat kulut, uuden hankintamenettelyn aloittamisesta aiheutuvat kulut, sopimuksen toteuttavan taloudellisen toimijan vaihtamisesta aiheutuvat kulut ja sopimuksen pätemättömäksi toteamisesta johtuvista oikeudellisista velvoitteista aiheutuvat kulut.

4. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että tämän artiklan 1 kohdan a alakohtaa ei sovelleta, jos

▼ M3

— hankintayksikkö katsoo, että hankintasopimuksen tekeminen ilman sitä koskevan ilmoituksen julkaisemista ennakolta *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* on sallittua direktiivin 2014/25/EU tai direktiivin 2014/23/EU mukaisesti,

▼ M2

— hankintayksikkö on julkaissut *Euroopan unionin virallisessa lehdessä* tämän direktiivin 3 a artiklan mukaisen ilmoituksen, jossa se ilmaisee aikovansa tehdä sopimuksen, ja

— sopimusta ei ole tehty ennen kuin vähintään 10 kalenteripäivää on kulunut tämän ilmoituksen julkaisemispäivää seuraavasta päivästä.

5. Jäsenvaltioiden on säädettävä, että tämän artiklan 1 kohdan c alakohtaa ei sovelleta, jos:

▼ M3

— hankintayksikkö katsoo, että sopimus voidaan tehdä direktiivin 2014/25/EU 52 artiklan 6 kohdan mukaisesti;

▼ M2

— hankintayksikkö on lähettänyt asianomaisille tarjoajille hankintaa koskevan päätöksen, jonka liitteenä on yhteenveto tämän direktiivin 2 a artiklan 2 kohdan neljännen alakohdan ensimmäisessä luetelmakohdassa tarkoitetuista perusteista, ja

▼ **M2**

- sopimusta ei ole tehty ennen kuin vähintään 10 kalenteripäivää on kulunut sitä päivää seuraavasta päivästä, jona hankintaa koskeva päätös on lähetetty asianomaisille tarjoajille, kun käytetään telekopiota tai sähköistä muotoa, tai, kun käytetään muita viestintätapoja, ennen kuin vähintään 15 kalenteripäivää on kulunut sitä päivää seuraavasta päivästä, jona hankintaa koskeva päätös on lähetetty asianomaisille tarjoajille tai ennen kuin vähintään 10 kalenteripäivää on kulunut sitä päivää seuraavasta päivästä, jona hankintaa koskeva päätös on vastaanotettu.

*2 e artikla***Tämän direktiivin rikkominen ja vaihtoehtoiset seuraamukset**

1. Jos on kyseessä 1 artiklan 5 kohdan, 2 artiklan 3 kohdan tai 2 a artiklan 2 kohdan vastainen virheellinen menettely, jota 2 d artiklan 1 kohdan b alakohta ei kata, jäsenvaltioiden on säädettävä pätemättömyydestä 2 d artiklan 1–3 kohdan mukaisesti tai vaihtoehtoisista seuraamuksista. Jäsenvaltiot voivat säätää, että hankintayksiköstä riippumattoman muutoksenhakuelimen on kaikki olennaiset näkökohdat arvioituaan päätettävä, onko sopimusta pidettävä pätemättömänä vai onko määrättävä vaihtoehtoisia seuraamuksia.

2. Vaihtoehtoisten seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia. Vaihtoehtoiset seuraamukset ovat:

- seuraamusmaksun määrääminen hankintayksikölle, tai
- sopimuksen voimassaoloajan lyhentäminen.

Jäsenvaltiot voivat antaa muutoksenhakuelimelle laajan harkintavallan ottaa huomioon kaikki asiaa koskevat seikat, myös virheellisen menettelyn vakavuus, hankintayksikön menettelytapa ja 2 d artiklan 2 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa se, missä määrin sopimus on vielä voimassa.

Vahinkojen korvaaminen ei ole tässä kohdassa tarkoitettu asianmukainen seuraamus.

*2 f artikla***Määräajat**

1. Jäsenvaltiot voivat säätää, että 2 d artiklan 1 kohdan mukainen muutoksenhaku on tehtävä

▼ **M3**

- a) ennen vähintään 30 kalenteripäivän pituisen määräajan kulumista sitä päivää seuraavasta päivästä, jona
- hankintayksikkö on julkaissut käyttöoikeussopimusta koskevan jälki-ilmoituksen direktiivin 2014/25/EU 70 artiklan ja 71 artiklan tai direktiivin 2014/23/EU 31 ja 32 artiklan mukaisesti edellyttäen, että tässä ilmoituksessa on perustelut hankintayksikön tekemälle päätökselle tehdä hankintasopimus ilman ilmoituksen julkaisemista ennakolta *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*, tai
 - hankintayksikkö on ilmoittanut asianomaisille tarjoajille ja ehdokkaille hankintasopimuksen tekemisestä edellyttäen, että näissä tiedoissa on yhteenveto direktiivin 2014/25/EU 75 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista perusteista, jollei mainitun direktiivin

▼ **M3**

75 artiklan 3 kohdasta muuta johdu, tai direktiivin 2014/23/EU 40 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista perusteista, jollei mainitun direktiivin 40 artiklan 2 kohdasta muuta johdu. Tätä vaihtoehtoa sovelletaan myös tämän direktiivin 2 b artiklan ensimmäisen kohdan c alakohdassa tarkoitetuissa tapauksissa;

▼ **M2**

b) ja joka tapauksessa ennen kuin vähintään kuusi kuukautta on kulunut sopimuksen tekopäivää seuraavasta päivästä.

2. Kaikissa muissa tapauksissa 2 e artiklan 1 kohdan mukainen muutoksenhaku mukaan lukien muutoksenhaun määräajat määritetään kansallisessa lainsäädännössä, jollei 2 c artiklan säännöksistä muuta johdu

▼ **B**

2 LUKU

Todistusmenettely▼ **M2***3 a artikla***Vapaaehtoista ex ante -avoimuutta koskevan ilmoituksen sisältö**

Edellä olevan 2 d artiklan 4 kohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitettussa ilmoituksessa, jonka muodon komissio vahvistaa 3 b artiklan 2 kohdassa tarkoitettun neuvoo-antavan menettelyn mukaisesti, on oltava seuraavat tiedot:

- a) hankintayksikön nimi ja yhteystiedot;
- b) kuvaus hankintasopimuksen kohteesta;
- c) perustelut hankintayksikön päätökselle tehdä hankintasopimus ilman ilmoituksen julkaisemista ennalta *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*;
- d) sen taloudellisen toimijan nimi ja yhteystiedot, jonka eduksi hankintaa koskeva päätös on tehty; sekä
- e) tarvittaessa muut hankintayksikön tarpeelliseksi katsomat tiedot.

*3 b artikla***Komiteamenettely**

1. Komissiota avustaa 26 päivänä heinäkuuta 1971 tehdyn neuvoston päätöksen 71/306/ETY ⁽¹⁾ 1 artiklalla perustettu julkisia hankintoja käsittelevä neuvoo-antava komitea, jäljempänä ”komitea”.

2. Jos tähän kohtaan viitataan, sovelletaan menettelystä komissiolle siirrettyä täytäntöönpanovaltaa käytettäessä 28 päivänä kesäkuuta 1999 tehdyn neuvoston päätöksen 1999/468/EY ⁽²⁾ 3 ja 7 artiklaa ottaen huomioon mainitun päätöksen 8 artiklan säännökset.

⁽¹⁾ EYVL L 185, 16.8.1971, s. 15. Päätös sellaisena kuin se on muutettuna päätöksellä 77/63/ETY (EYVL L 13, 15.1.1977, s. 15).

⁽²⁾ EYVL L 184, 17.7.1999, s. 23. Päätös sellaisena kuin se on muutettuna päätöksellä 2006/512/EY (EUVL L 200, 22.7.2006, s. 11).

▼ B

3 LUKU

Oikaisumenettely**▼ M2***8 artikla***Oikaisumenettely****▼ M3**

1. Komissio voi aloittaa 2–5 kohdassa säädetyn menettelyn, jos se ennen hankintasopimuksen tekemistä katsoo, että direktiivin 2014/25/EU tai direktiivin 2014/23/EU soveltamisalaan kuuluvan hankintamenettelyn aikana tai direktiivin 2014/25/EU 26 artiklan 1 kohdan soveltamisen yhteydessä, jos on kyse hankintayksiköistä, joihin mainittua säännöstä sovelletaan, on vakavasti rikottu julkisia hankintoja koskevaa unionin oikeutta.

▼ M2

2. Komissio ilmoittaa kyseiselle jäsenvaltiolle ja hankintayksikölle ne perusteet, joiden nojalla se katsoo, että säännöksiä on vakavasti rikottu, ja pyytää oikaisemista sopivalla tavalla.

3. Jäsenvaltion on toimitettava komissiolle 21 kalenteripäivän kuluessa 2 kohdassa tarkoitetun ilmoituksen vastaanottamisesta:

a) vahvistus, että kyseinen virheellinen menettely on oikaistu; tai

b) perusteltu selvitys siitä, miksi oikaisua ei ole tehty; tai

c) ilmoitus, että sopimuksetekomenettely on keskeytetty joko hankintayksikön omasta aloitteesta tai 2 artiklan 1 kohdan a alakohdassa säädettyjen valtuuksien nojalla.

4. Edellä 3 kohdan b alakohdan mukaisesti toimitettava perusteltu selvitys voi perustua muun muassa siihen, että virheelliseksi väitetty menettely on jo käsiteltävänä tuomioistuimessa tai 2 artiklan 9 kohdassa tarkoitettussa muutoksenhakumenettelyssä. Tällöin kyseisen jäsenvaltion on ilmoitettava menettelyn tuloksesta komissiolle niin pian kuin siitä saadaan tieto.

5. Jos on ilmoitettu sopimuksetekomenettelyn keskeyttämisestä 3 kohdan c alakohdan mukaisesti, kyseisen jäsenvaltion on ilmoitettava komissiolle keskeytyksen päättämisestä tai uuden joko kokonaan tai osittain samaan asiaan liittyvän sopimuksetekomenettelyn aloittamisesta. Samalla uudella ilmoituksella on vahvistettava, että virheelliseksi väitetty menettely on oikaistu, tai ilmoitukseen on sisällytettävä perusteltu selvitys siitä, miksi oikaisua ei ole tehty.

▼ B

4 LUKU

Sovittelu**▼ M2**

▼B

5 LUKU

Loppusäännökset**▼M2***12 artikla***Täytäntöönpano**

1. Komissio voi pyytää jäsenvaltioita komiteaa kuullen toimittamaan sille tietoja kansallisten muutoksenhakumenettelyjen toiminnasta.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava komissiolle vuosittain kaikki muutoksenhakuelintensä 2 d artiklan 3 kohdan mukaisesti tekemät päätökset perusteluineen.

*12 a artikla***Uudelleentarkastelu**

Komissio tarkastelee tämän direktiivin täytäntöönpanoa ja antaa kertomuksen Euroopan parlamentille ja neuvostolle tämän direktiivin ja erityisesti vaihtoehtoisten seuraamusten ja määräaikojen toimivuudesta viimeistään 20 päivänä joulukuuta 2012.

▼B*13 artikla*

1. Jäsenvaltioiden on toteutettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät toimenpiteet viimeistään 1 päivänä tammikuuta 1993. Espanjan kuningaskunnan on toteutettava nämä toimenpiteet viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 1995. Kreikan tasavallan ja Portugalin tasavallan on toteutettava nämä toimenpiteet viimeistään 30 päivänä kesäkuuta 1997. Niiden on ilmoitettava tästä komissiolle viipymättä.

Jäsenvaltioiden 1 kohdan mukaisesti antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niitä virallisesti julkaistaessa niihin on liitettävä viittaus tähän direktiiviin. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

2. Jäsenvaltioiden on saatettava 1 kohdassa tarkoitetut toimenpiteet voimaan samanaikaisesti direktiivissä 90/531/ETY säädettyjen toimenpiteiden kanssa.

3. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset kirjallisina komissiolle.

14 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

▼M2
